

Obsah

Poděkování	9
Cíl práce	10
1. Úvod	11
1.1 Literární vzdělávání. Důležitost vzdělávacího předmětu	11
1.2 Společenská závažnost oboru	12
1.3 Vymezení cíle vzdělávacího předmětu	15
1.4 Kritika podoby literárního vzdělávání v české škole od konce 19. století	16
2. Transformace vzdělávacího předmětu	21
2.1 Transformace literární výchovy	21
2.2 Současná podoba výuky literární výchovy na 2. stupni základní školy a na střední škole podle výpovědí studentů	23
2.3 Literární výchova a její vymezení vůči ostatním expresivním předmětům	29
2.4 K terminologickému vymezení pojetí literárního vzdělávání	33
2.5 Hledání kvalitativních cest v literárním vzdělávání: tvořivě pojatá nauka	36
2.6 Výzvy oboru: četba, tvorba, nauka	40
3. Četba	42
3.1 Čtenářsky pojatá literární výchova	42
3.2 Čítanky jako konkretizace obsahu i metody literárního vzdělávání	44
4. Tvorba	53
4.1 Tvořivá expresivita v literární výchově – teze nezbytnosti	53
4.2 Tvořivé přístupy v literární výchově a didaktice literatury	58
4.2.1 Tvořivá dramatika	59
4.2.2 Koncept tzv. tvořivé interpretace: dítě v roli autora	60
4.2.3 Tvořivé přístupy k poezii v literární výchově a didaktice literatury	67

4.2.4 Hra <i>promluva z pozice</i> a hra <i>promluva s intencí</i>	72
4.2.4.1 Hra <i>promluva z pozice</i>	73
4.2.4.2 Hra <i>promluva s intencí</i>	74
4.2.4.3 Didaktický potenciál herních aktivit <i>promluva z pozice</i> a <i>promluva s intencí</i>	74
4.2.4.4 Herní aktivity <i>promluva z pozice</i> a <i>promluva s intencí</i> napříč vzdělávacími obsahy a předměty	76
4.2.5 Hry s konstrukcí a re-konstrukcí textu	76
4.2.6 Tvořivé přístupy k narativu v literární výchově a literární didaktice	80
4.2.6.1 Výstavba příběhu aranžovaná jako sdílené autorství: školní didaktická hra <i>Vyprávěj a hraj</i>	81
5. Nauka	115
5.1 Poznávání o díle a poznávání díla v didaktice literatury	116
5.2 Poznávání díla doplněné poznáváním o díle	117
6. Četba, tvorba a nauka jako naplňování konceptu skutečné výchovy	120
6.1 Potřeba adekvátní terminologie v didaktice oboru	120
6.2 Návrh klíčových kategorií pro obor didaktiky literatury	121
7. Výzvy kladené na učitele a na fakulty připravující učitele	127
7.1 Výzvy kladené na učitele	128
7.2 Výzvy kladené na oborovou didaktiku na pedagogických fakultách	129
7.2.1 Paradox didaktiky literatury a paradox učitelské přípravy	130
7.2.2 Hypotetické příčiny neexistence plně integrativního přístupu	131
7.2.2.1 Slabý diskurz oborové didaktiky	131
7.2.2.2 Strukturované studium	132
7.3 Absence plně integrativního přístupu	132
7.4 Příklady integrativního přístupu v učitelské přípravě	133
7.5 Školní vzdělávací realita je v rozporu s principy oboru i oborové didaktiky	134
7.6 Plně integrativní model učitelské přípravy na pedagogických fakultách	135
7.7 Možnosti a meze odborných praxí studentů učitelství	135
7.7.1 Odborné praxe v přípravě budoucích učitelů	135
7.7.2 Pokus o sumarizaci možností a omezení studentských odborných praxí obecně	136
7.7.3 Pokus o kritický pohled na stávající systém studentských odborných praxí	137
7.7.4 Návrh systémových inovací studentských praxí	138
7.8 Tvorba vědecké komunity a hledání společných témat didaktiky literatury	139

7.9 Prosazení legitimacy literární tvořivé expresivity ve vysokoškolském kurikulu	140
7.9.1 Problémy studentů učitelství v literárním oboru v oblasti interpretace uměleckého textu	141
7.9.2 Problémy studentů učitelství v literárním oboru v průběžných a souvislých pedagogických praxích	142
7.9.3 Literární tvořivá expresivita napříč oborem	149
7.9.3.1 Literární tvořivá expresivita ve studentských kvalifikačních pracích	157
7.9.3.2 Metodologická analogie jako přímé zprostředkování didaktické znalosti obsahu	158
8. Diskuse	166
9. Závěr	168
Soupis užité literatury	170
Summary	178